

המוכר שדהו פרק תשיעי ערכין

לא.

מסורת הש"ס

(ג) קדושין כא, (ז) [מיר ה:],
(ד) [לעיל יח:], (ז) ז"מ סג. מגילה
(ה) [שבת כט: וש"מ, (ו) [וע"ע
מוס' ז"מ סד: ד"ה ולא ישכור],

שינויי נוסחאות

[illegible]

רבינו גרשום

פני חדא. במקדים שדה אחוזה לזה וז'
 גאל יגאל מלמד שלזה וגואל כו' ורש"י
 עליה: **בַּרְנָה** הרי זה גואל מיד. וז'
 להמתין שתי שנים: הרי זה נמין רביעי
 שנה ואין זה מנכה לו כלום ממנא
 ששחמש צביות בשכר הממנא
 מעותיו: ואינה רבים. גמורה
 דרבית לא מיקרי אלף ע"י הלואה
 ולא ע"י מכר: יגאל בנו. בתוך
 שנה אם ירצה אבל לאחר שנה נחלט
 שנה גאל עוד לעולם כדכתיב
 יקנה (ה) ואם לא יגאל עד מלאת
 לו שנה וגו': אלף משעה שנמכר.
 שאם מכרה ראובן לשמעון בניסן
 ושמעון ללוי באייר כיון שהגיע ניסן
 הבא נחלט ואין מוין למכר שני
 אלף לראשון: **שנמחר עד מלאה**
 לו שנה. משמע לזה שהיתה ה' אחוזה
 שלו מוין: אם חדש העיבור. שאם
 היתה שנה מעוברת אינה נחלטת
 עד שלשה עשר חדש: שנה ועיבור.
 בין בשנה פשוטה בין בשנה מעוברת
 נחתין לו חמה לצנה וימים שיחיריה
 ששנות חמה על שנת לצנה אחד
 עשר יום שמהם אנו מעבדים את
 השנה: ואחד הניסן וְלֹא בַמַּסֶּנֶה. אם
 רצה נותן לגאל בתוך שנתו יגאל
 ואם לאו חלוט לו: **גב' מהני**.
 דקתני הרי זה גואל מיד דמשמע
 אפי' בו דיום שחור מותר לגאל
 דלא כרבי: **ימים**. מ' תהיה גאולתו:
 ואין ימים פחותין משנים. דלא תשהא
 ביד לוקח פחות משני ימים: מיום
 ליום. שאם מכרה באחד בניסן אין
 מוין שנה למנין עולם דלימא כיון
 שהגיע תשרי עולתה לו שנה שהיה
 יתה אמות שנה אלף עד אחד בניסן
 הבא אינו נחלט: **שנה ממכרו**. ו' ולא
 של מנין עולם: ודינן. אין הכי נמי
 דהארי ודאי מיבעי ליה להכי
 דממכרו ולא שנת מנין עולם וימים
 מיבעי ליה למעט לעט שאם מכרה
 באחד בניסן בחצי היום אין מוין
 לו שנה עד שיגיע חצי היום של אחד
 בניסן הבא (ה) : **מהני ר' יהודה**. הלא
 דאמר דאחד ברבית מותר דרבית
 בזה ע"י מכר קרי דא אחד משום
 דאין בא ליד רבית משני דדדן
 שאם לא יגאלנה ומיחלט לו אין הכי
 רבית אבל הלואה ודאי בזה ליד רביעי
 לו שדו מכר. שמשכן לו שדוה על אוחות
 מנה מיכן ועד שלש שנים הרי הוא
 כל אותן שנים מותר: לוקח אוכל פירו
 שלש וגמלא שכללס רבית: **מעשה**
 אחד ברבית. שאם יגאלנה יהא רביעי

היינו הך דקמני לעיל אס
ומר לה ואידך רבנן דפליגי
לו דין שדה אחוזה שצריך
לכשמוחזיר לו מעותיו בתוך

תני חדא לוח וגואל לחצ
קאי ול"נדא"כ הוי ס
ולא כרצנן ואור"י דקאי ח
הסוגיא צפ"ק דקדושין (ד

⑥ תני חדא לזה וגואל וגואל לחצאין ותניא
 איך אינו לזה וגואל ואינו גואל לחצאין לא
 קשיא הא רבנן והא ר"ש: מתני' המוכר
 "בית בבתי ערי חומה הרי זה גואל מיד וגואל
 כל שנים עשר חדש הרי זה כמין רבית ואינו
 רבית² ממת המוכר יגאל בנו מת הלוקח יגאל
 מיד בנו אין מונין⁶ שנה אלא משעה⁷ ששמכר
 שנאמר יעד מלאת לו שנה כשהוא אומר
 תמימה להביא דאת חדש העיבור רבי אומר
 ליתן לו שנה ועיבורה הגיע יום שנים עשר
 חדש ולא נגאלה היתה חלוטה לו אחד הלוקח
 ואחר⁸ ההניתן לו במתנה שנאמר לצמיתות:
 גמ' מתני' דלא כרבי דתניא רבי אומר
 ימים אין ימים פחות משנים ורבנן האי ימים
 מאי עבדי ליה מיבעי ליה⁹ מיום ליום ורבי מיום
 ליום מנא ליה נפקא ליה² מעד תום שנת
 ממכרו ורבנן ההוא מיבעי ליה שנת ממכרו
 שלו ולא שנת של מגין עולם וימים מיבעי
 להו למעת לעת דאי מעד תום שנת ממכרו
 הוה אמינא מיום ליום אין מעת לעת לא
 כתב רחמנא ימים ורבי מעת לעת מנא ליה
 נפקא ליה מתמימה ורבנן ההוא מיבעי ליה
 לעיבורה ורבי גמי הא מיבעי ליה לעיבורה
 הכי גמי מיום ליום ומעת לעת מעד תום
 שנת ממכרו נפקא: הרי זו כמין רבית וכו':
 והתניא הרי זו רבית גמורה אלא שהתורה
 היתירתו אומר רבי יוחנן לא קשיא הא רבי
 יהודה והא רבנן דתניא ר' הרי ישהיה נושה
 בחבירו מנה ועשה לו שדהו מכר בזמן
 שהמוכר אוכל פירות מותר לוקח אוכל
 פירות אסור רבי יהודה אומר אף בזמן
 שהלוקח אוכל פירות מותר אומר רבי יהודה
 מעשה בביתוס בן זוגין שעשה שדהו מכר
 על פי ר"א בן עזריה ולוקח אוכל פירות
 היה אמרו לו ממשע ראיה מוכר אוכל פירות
 היה ולא לוקח מאי בינייהו¹⁰ צד אחד ברבית
 איכא בינייהו תנא קמא סבר צד אחד ברבית
 אסור ור' יהודה סבר צד אחד ברבית מותר

אֵינָהּ נִחְלָטָה לְעוֹלָם: וְעַשֶׂה
נָה וּכְתֹב לוֹ אֵם לֹא אֶתֶן לָךְ
בְּזֶמֶן שֶׁהַמּוֹכֵר אוֹכֵל פִּירֹת.
סוּר. ^פ שְׂמָא יִגְאֻלָּהּ בְּתוֹךְ
סוּס בֶּן זֹוִינָן גְּרַסְיֵין: אִל
וְאֵם לֹא לֹא יֵהָא רַבִּית:
דְּכֻלִּי

נמי איבא ספיקא שמה
 דלא דמי למשכנתא דנכייח
 משום הכי אינו רבית דהא ב
 ז וציד הלוי להשכירו לאח
 משכנתא בלא נכייח דלא ח
 ב ב לן רחמנא דין בתי ערי
 נחתא בלא נכייחא נמי תישת
 ב ד לדיא כל מבראם לא
 יפדנו כיון שאין מנכה לו
 על גב דשמה לא יתייקר

לְיָ שְׂרָהוּ מִכָּר. כְּשִׁלּוֹה מִמֶּנּוּ אָמַר לוֹ
לִי הַמֹּתוֹר עַל חֻבֶּךָ עֲכִשְׂיוּ הִיא בְּרִשּׁוֹת
יָת אֲבוֹר. דְּשֵׁמָא יַפְדְּנָה זֶה וְנִמְצָא לֹקָח
תּוֹרַת מִשְׁכּוֹן אֵלָּא בְּתוֹרַת מִכָּר: צִד אַחֵר
לְהוֹאֵה כְּגוֹן הַלּוֹהוּ סִלַּע בִּה' דִּינְרִין אֲבָל
מִה שְׁאֵכֵל וְאֵם לֹא יַפְדְּנוּ לֹא יִהְיֶה רִיבִית:

טעם. ר"ש דריש טעמא דקרא ככל דוכתא
חו להפסיד נחלתו ביוכל, כדכתיב והיה הש
לגאלה באותו יום שמשכנה לו, אינו יכול
ית אסור. שמה לא יבא לידי מכר, שיחזיר
האי גוונא שמה יבא לידי רבית שמה לא

פירש רש"י דאמקדיש שדה אחוזה
מתני' דתנן בהקדש מותר בכולן כר"ש
זר בית צבתי ערי חומה וכן מוכח
א. וס' כ: אצל מקדיש שדה אחוזה
אפי' רבנן מודו ללוה וגואל לחלאין:

טו תנינא צ"ח גבי מוכר שהו אחוה
וחשב שני ממכרו שנים
אתה מחשב ואי אתה מחשב חדשים
ומניין אם רצה לעשות חדשים
יעשה ת"ל וחשב ויח"א היכי מניין
ששניהם לנורח המוכר שהם צו ריות
למוכר בשלמא כשמחשב חדשים מניין
כגון שבא לגולה באמצע השנה
דמחשבין ליה חדשים שעברו שכל
הלוקח לגרע פדיונו כמו שאנו מחשבין
השנים שעברו שכל הלוקח אלן ז' אי
אתה מחשב חדשים הוה משכחת ז'
ויש לומר דמשכחת ליה כגון אם מכר
בניסן בעשרה ליטריין ומחלה ויש עד
היוזל י' שנים ומחלה וצא לגולה
צ"ה ויש עד לזא עד היוזל ה'
והי' ויש עד לזא עד היוזל ה'

תום ושת מוכריו נפאק. צמק' נדה
(דף מז: שם ד"ה סוף) פירש ה"ר ר'
אלחנן דרוקא צבתי ערי חומה בעין
מעט לעט [לשעות] אכל איק דהתם
יח' דמתי למימר דאולינן בהן צמר שנים
שלהם ולא צמר שנות עולם כדלהו
לא צבתי מעט לעט [לשעות] דצבתי
ערי חומה דוקא הוא דגלי ליה קרא
לדאידך ל' והבית' דמצינו דלא קרא

היה לוקח את האדם מלפני פניו
הדין בכולו בעיני מעט נעת
[לשעות] דילפינן שנה [שנה] מצחי
ערי חומה כדאמר הש"ס לקמן גבי
מילתא אחריתי: **והתניא** הרי זו
רבית נמורה **אלא** שהתורה התירה.
ומסיק רבי יוחנן כה"ר יהודה הא
ברבנן פירוש מתני' כה"ר יהודה הא
זל אחד ברבית מותר וברבייתא דמני
רבית גמורה אחיא כרבנן וא"ת מאי
שנא ממשכנתא בלא נבייתא דלינו
אלא אבק רבית כדאייתא בציחור נשך
(ב"מ 97 קכ. וספ.) א"ל רבינא והרי
משכנתא בלא נבייתא דבדיניהם
מוציין בלא למלוה וצדינו אין
מחזירין ממלוה ללוה אלמלא לאו רבית
גמורה היא והכא אמר דהוי רבית
גמורה ולפי י"ו פירוש רש"י דמחלק
בין שדה לבית ניחא גבי הא דתנן

ולו את חזירו לא ידור בחצרו חס
[מפני] שהוא רביע ופירש רש"י שם
שירי ומירץ ד"ש לחלק בין שדה לבית
אבל הבית לא אפשר שכן יהיה ממנו
כל השכירות היו רביע ולפי זה נראה
אלא ספק הוא רביע גמורה אבל שדה
ליה נמי בלא נכיימא לאו רביע גמורה
ק בין שדה לבית וההיא דמלוה את
סהלוה לו על השדה ואין הלוה יכול
ללוה את חזירו לא ישכור ממנו פסחוס
ולפי' זה אמר ר' חנני מלך בין שדה
גמורה ומדרבנן קאמי וואי דאמר
ית דאורייתא ^ו : ור' יהודה סבר צד
לא יפדנו עוד וי"ל דלא חשיבין דל
משכנתא בלא נכיימא דליכא ביה דל
מידי דהוה אמלוה סאה בסאה ולא
ולא חשיב ליה רש"י דל אחד דרבית :

וְגו' (שם), לעבודת כוכבים עצמאית. לחטוט ע"ש
 וְיִשְׁאָל לְפָנֶיךָ עֵלֶיךָ (דברים י"ב). אידהא אבוי אהרן
 וְשֵׁם מִשְׁתֵּי שִׁיבָה אֶלֶף שָׁנִים, וְלֹא לַפְסֵי אֶלֶף מִיּוֹת
 לְחַלּוֹת, וְכֵן שְׁמֵינִי, מִכָּתוּב מִקְרָא, שְׁמוֹת מִשְׁתַּעֲשְׂעֵי
 הַיָּלֶף, אֵלֶיךָ אֲרֻבֵּי. מִכָּתוּב אֲרֻבֵּי, וְלֹא אֲרֻבֵּי קֶרֶן
 וְכִי יִסְתַּדֵּד וְיִתְנַחֵם פֶּתַח לְפָנֶיךָ, אִם יִסְתַּד גִּזְלוֹ
 שֶׁמֶשׁ אֶקוּם אֶסְ וְיִתְנַחֵם שֶׁם בִּיחֻד, אִם יִסְתַּד
 אֶתֶּל אֲבִירָא. מִקְרָא שֶׁם אֶתֶּל, מִלְּבַד שְׁמֵי אֲרֻבֵּי
 מִכָּתוּב לְחֻד שֶׁמֶשׁ אֶתֶּל מִיּוֹרֵשֵׁי, וְלֹא שֶׁמֶשׁ מִן
 מִרְכָּז וְכֵן מִתְחַלֵּל מִיּוֹת לְחֻד אֶתֶּל לְחֻד, מִכָּתוּב
 יִוֹאֵל מִיֵּד מִשְׁטוֹת (דברים ה'). וְעֵשֶׂה לָּךְ שְׂדֵה מִכָּר, אִם
 לְחֻד בְּרִיתִים (שם) מִשְׁשֵׁ רֵאדָה. מִתְחִיל (סוכה כ"ב). מִאִי
 לָךְ זֵרֶם (שם).

עין משפט
גר מצוה

בַּח א מ״י פ״ב מ״ל שְׁמִתָּה
 וּבִזְלֵ ה' א':
 בַּב ב מ״י שֶׁס ה' ג':
 בַּג ג מ״י שֶׁס הִלְכָּה א':
 בַּד ד מ״י שֶׁס ה' ה':
 בַּה ה מ״י שֶׁס ה' ד':
 בֵּא ו מ״י פ״ו מֵהִלְכוֹת מִלּוּחַ וְלוּחַ
 הִלְכָּה ד סִמְג לֵאמֹר קִלְג
 טוֹשׁ״ע י״ד סִימֹן קִסְד סַעֲיָר ד'
 וע״ש וּבִסִּמְנוֹן קִעֲב סַעֲיָר א':

תורה אור השלם

1. וְאִם לֹא יֵצֵא עַד מְלֶאֱתָ לוֹ שְׁנֵה תְּמִימָה וְקָם הַבֵּית אֲשֶׁר בְּעִיר אֲשֶׁר לוֹ חֲמָה לְצִמְמֹת לִקְרָא אֹתוֹ לְדִרְתּוֹ לֹא יֵצֵא בִּיבֹל:

2. וְאִשׁ בִּי יִמְכֹּר בֵּית מוֹשֶׁב עִיר חֲוָמָה הָיְתָה אֶצְלוֹ עַד שָׁנָה מִמְּכֹרָה יָמִים תְּהִיָּה גְּאֻלָּתָּ:

וּקְרָא כֹה כֹת

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ורצנן וכו' הבא
הס"ד ואח"כ מ"ה הא רבי
יהודה מתני' :

גליון הש"ס

מִתְנִי' הַנִּיתָן לוֹ בַּמִּתְנָה. ע'
דַּשְׁכ"א צַ"ק דף עח ע"ב ד"ה
גַּב וְנָתַן:

שיטה מקובצת

מעַתָּה לַעֲתֵלָא. עֵי תוֹס' לַעֲיֵל דָּף
יח (ע"ב ד"ה שנתו):

מוסף רש"י

[illegible]